

TIP2025 – THEORY IN PRACTICE CONFERENCE
Future-Proof Business

Abstracts – Esitelmäehdotukset:
Future Entrepreneurship – Tulevaisuuden yrittäjyys

Sisällysluettelo

MAPPING DATA ECONOMY ADOPTION IN SOUTH SAVO: A SURVEY ANALYSIS	2
INNOVAATIOKYVYKKYYDEN ESTEET: ANALYYSI MIKRO- JA PK-YRITYSTEN HAASTATELUISTA ETELÄ- POHJANMAALTA.....	3
DIGITAALINEN TYÖKALU PK-YRITYSTEN TUOTEKEHITYKSEN TUEKSI: ESITTELYSSÄ RESEPTIROBOTTI - HANKE	4
PALVELULIIKETOIMINNAN ITSEARVIOINTIMALLI – TULOSTEN ANALYYSIA.....	5
ZEBRA SCALEUP -PROJEKTI: KESTÄVÄÄ KASVUA PK-YRITYKSILLE	6
CIRCULAR ECONOMY IN CREATIVE CITIES: MULTIDISCIPLINARY COLLABORATION FOR INNOVATION	7

Mapping Data Economy Adoption in South Savo: A Survey Analysis

Joni Hokkanen, South-Eastern Finland University of Applied Sciences

Antti Kiviniemi, South-Eastern Finland University of Applied Sciences

Ilina Hyytiäinen, South-Eastern Finland University of Applied Sciences

Jani Saari, South-Eastern Finland University of Applied Sciences

Tero Ojanen, South-Eastern Finland University of Applied Sciences

Stina Westman, South-Eastern Finland University of Applied Sciences

Data economy is rapidly transforming industries worldwide, offering new opportunities for innovation and growth. The European Data Market Study (2024) reports a growth rate of 9.3 % in the EU27 region, while the Sitra (2024) study indicates a 13.4 % increase in the data economy turnover in Finland between 2021 and 2023. However, the extent to which firms are prepared to embrace data economy era varies across regions. The South-Eastern Finland follows the trend of adopting data economy practices, although at slower pace compared to data economy clusters in Kuopio and Oulu regions (Businesskuopio 2025; Tuikka 2022). The data economy requires matched management approaches to harness its potential. The DAME-project (The South Savo Data Economy Accelerator – Shared Data as a Joint Success Factor) aims to lower the threshold for firms and organizations to utilize the benefits of the data economy.

This study maps the adoption of the data economy by firms and organizations in the South Savo region of Finland. As part of the DAME project, a survey was conducted among local businesses to assess their perceptions of the benefits and challenges connected to integrating data-driven practices. The survey follows the Sitra national data economy -monitor, using comparable variables to provide insights.

This survey encompasses a diverse range of firms, across various sectors. The survey data was collected from November 2024 to February 2025 through multiple channels, including the South Savo entrepreneur network, business letters from South-Eastern Finland University of Applied Sciences, newsletters from the South Savo Chamber of Commerce, and local social media. We aim to identify key trends, barriers, and enablers of data economy practices from survey data. This study also assesses the level of awareness and readiness among firms to leverage data for competitive advantage, efficiency improvements, and innovation. The scope of this survey is qualitative and descriptive.

Preliminary findings suggest a general recognition of the potential benefits of the data economy, although several obstacles hinder widespread adoption. These challenges include a concern about data privacy and security, and limited access to essential technological infrastructure. Despite these obstacles, many firms express a strong willingness to invest in data-driven solutions and collaborate with stakeholders to overcome existing barriers.

This study increases our understanding of regional disparities in the adoption of the data economy and provides insights for policymakers, industry leaders, and researchers. By highlighting the specific needs and concerns of firms in the South Savo region, this study offers recommendations for fostering a more supportive environment for data economy initiatives.

Innovaatiokyvykkyyden esteet: analyysi mikro- ja pk-yritysten haastatteluista Etelä-Pohjanmaalta

Salla Kettunen, Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Aila Hemminki, Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Anmari Viljamaa, Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Sanna Joensuu-Salo, Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Annukka Koivuranta, Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Innovaatiokyvykkyyden voidaan nähdä sisältävän useita eri kyvykkyyksiä ja niiden ulottuvuuksia (Saunila 2020). Lawson ja Samson (2001) näkevät innovaatiokyvykkyyden kykyinä muuntaa tietoa ja ideoita uusiksi tuotteiksi, prosesseiksi ja systeemeiksi, jotka hyödyttävät yritystä ja sen sidosryhmiä. Innovaatiokyvykkyys on nähty myös tuloksena organisaation aktiivisista toimenpiteistä (Dani & Gandhi 2022). Bullinger ym. (2007) toteavat, että innovaatiokyvykkyyttä on mahdollista arvioida ja he tunnistivat siihen liittyviä osa-alueita. Tässä artikkelissa tarkastellaan eteläpohjalaisten mikro- ja pk-yritysten innovaatiokyvykkyyden esteitä.

Joensuu-Salo ym. (2023) hyödynsivät näitä osa-alueita ja kehittivät aiempien mallien pohjalta kuusi osa-alueita tarkastelevan TKI-arvioinnin kehittämistyökalun, joka on rakenteeltaan strukturoitu haastattelu. Siinä huomioidaan teknologian, osaamisen, verkostojen, asiakkaiden ja markkinoiden, innovaatiovision sekä prosessien osa-alueet. Haastatteluja toteutettiin 20 mikro- ja pk-yrityksessä Etelä-Pohjanmaalla osana TEM:in rahoittamaa InnovaatioSilta: Pk-yritykset ja AMK:t yhdessä yli innovaatioesteiden -hanketta. Tulosten analysoinnissa on hyödynnetty AtlasTI-ohjelmistoa.

Haastattelujen perusteella tunnistettiin innovaatioiden esteitä. Havaittiin, että palautteen ja ideoiden vastaanotossa oli hajanaisuutta, jolloin niistä ei saada täyttä hyötyä kehittämistoimintaan. Palveluiden ja tuotteiden osalta tunnistettiin samalla alalla toimivia kilpailijoita, mutta uusista suunnista tai eri toimialoilta tulevaa oman palvelun tai tuotteen mahdollisesti kokonaan korvaavaa kilpailua tai markkinaa ei tunnettu tai tiedostettu. Yrityksiltä puuttuu usein rahaa, prosesseja ja systemaattisia rakenteita ideoiden eteenpäin viemiseen, asiakastiedon tai tarpeiden välittämiseen sekä markkinoista tehtyjen havaintojen välittämiseen.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että usein mikro- ja pk-yritykset keskittyvät päivittäiseen tekemiseen, jolloin tulevien mahdollisuuksien tunnistamiseen, uudistusten tarpeen huomaamiseen ja toteuttamiseen jää niukalti aikaa. Järjestelmällisten prosessien tarve saatetaan tunnistaa, mutta niiden laatimiseen ei löydetä aikaa. Hyvin monet esteet liittyvät johtamisen tapaan ja johtamiskulttuuriin. Niitä kehittämällä voidaan edesauttaa monia innovaatiokyvykkyyden osa-alueita.

Digitaalinen työkalu pk-yritysten tuotekehityksen tueksi: Esittelyssä reseptirobotti -hanke

Eveliina Kuokkanen, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

Enni Jaatinen, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

Hanna-Kaisa Koponen, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

Maaliskuussa 2024 alkoi valtakunnallinen, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun hallinnoima ReseptiRobotti – Tiedosta tehoa tuotekehitykseen -hanke. Hankkeen tavoitteena on tukea pk-yritysten tuotekehitystä tuomalla tieteellisissä julkaisuissa ja patenteissa oleva tietä ymmärrettävässä muodossa yritysten käyttöön hankkeessa kehitettävän työkalun avulla. ReseptiRobotti-työkalun kehittämisvaiheessa keskitytään vähähiilisen betonin ja tekstiilijätteen hyödyntämisen teemoihin, mutta myöhemmin työkalua on mahdollista laajentaa muillekin kiertotalouden kannalta tärkeille toimialoille.

ReseptiRobotti-hankkeen tavoitteena on tehostaa hiilineutraaliin kiertotalouteen siirtymistä. Hankkeessa kehitetään valtakunnallisesti merkittävä ja helposti useille toimialoille skaalattava digitaalisen työkalun prototyyppi materiaalien kierron ja uudelleenkäytön tehostamiseen sekä sivuvirtojen arvon lisäämiseen. Työkalun avulla tuodaan kymmenissä yksittäisissä julkaisuissa oleva hajanainen ja usein vaikeastikin tulkittava tieto ymmärrettävässä muodossa suuren käyttäjäjoukon saataville ja hyödynnettäväksi, ja siten mahdollistetaan pk-yrityksille kiertotalousinovaatioiden luominen ja tuotteistaminen.

Hankkeen keskeisenä kohderyhmänä ovat eri alojen pk-yritykset, jotka ovat kiinnostuneita kehittämään markkinoille erilaisia kiertotalouspohjaisia ratkaisuja. Lisäksi kohderyhmiin kuuluvat muut kiertotalousmateriaalien ympärillä kehitystyötä tekevät toimijat sekä sivuvirtojen ja jätteiden tuottajat ja käsittelijät. Työkalun kehittämisessä ollaan aktiivisesti yhteydessä eri yrityksiin, ja tavoitteena on kannustaa yrityksiä olemaan mukana kiertotaloustoiminnassa ja vähähiilisen yhteiskunnan rakentamisessa.

Digitaalisen työkalun tekemisessä ja kehittämisessä hyödynnetään data-analytiikkaa, tekoälymalleja, patentti- ja julkaisutietoja sekä käytännön testaamista Bio- ja kiertotalouden tutkimusyksikössä BioSammossa sekä akkreditoidussa betonitestaustalokiossissa KymiLabsissa.

Data-analytiikkaa ja erilaisia tekoälymalleja hyödynnetään tiedon louhintaan eri tietolähteistä, tiedon kokoamiseen ja tulkintaan. Työkalulle tieto tuodaan saatavilla olevista tieteellisten julkaisujen kokoteksteistä ja patenttitiedoista. Koska tietoa itsessään on olemassa enemmän kuin kukaan yksittäinen ihminen voisi käydä läpi, on tiedon löytäminen ja määrittely työkalun toimivuuden kannalta erityisen merkityksellistä. Tähän kiinnitetään huomiota esimerkiksi sopivien hakutermin määrittelyn avulla.

Lopputuloksena työkalun käyttäjälle saadaan resepti, joka on yhdistelmä eri julkaisuista löytyvää tietoa. Reseptin toimintaohjeita noudattamalla yritys voi tuottaa markkinoille uusia kiertotalouspohjaisia tuotteita. Työkalun muodostamien reseptien toimivuutta testataan laboratorioissa BioSammossa ja KymiLabsissa yhteistyössä yritysten kanssa. Yhteistyö edistää työkalun ja reseptien kehittämistä käyttäjiltä saatujen palautteiden myötä.

Kehitystyön tuloksena syntyy prototyyppi digitaalisesta työkalusta, joka muodostaa julkisesta tutkimustiedosta pk-yrityksille reseptejä ja toimintaohjeita vähähiilisen betonin ja tekstiilijätteen hyödyntämisen osa-alueilla. Työkalu on selkeä ja helppokäyttöinen, ja sen käyttöliittymä huomioi eri digitaalisten taitojen omaavat käyttäjät. Pidemmän aikavälin tuloksena työkalu edistää yhteiskunnan materiaalien ja sivuvirtojen hyötykäyttöä, ja sitä kautta edistää vähähiilemmän yhteiskunnan kehittymistä.

Palveluliiketoiminnan itsearviointimalli – tulosten analyysia

Mervi Rajahonka, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

Palveluliiketoiminnan merkitys on viime vuosikymmeninä merkittävästi kasvanut yritysten kasvun ja uudistumisen lähteenä, ja tämä suuntaus jatkuu edelleen. Siitä syystä on tärkeää saada erityisesti pienten yritysten palveluliiketoiminnan kehittämiseen helppokäyttöisiä välineitä. Palveluvaaka -työkalu kehitettiin vuosina 2019–2021 PAMU Savonlinna -hankkeessa. Palveluvaaka on itsearviointikysely, jonka avulla yritys voi selvittää, millä tasolla sen palveluliiketoiminta on ja miten palveluliiketoiminnan kehittämisessä kannattaa edetä. Palveluvaaka -mallin pohjana oli hankkeessa kehitetty kirjallisuustutkimukseen pohjautuva palveluliiketoiminnan kypsyysmalli. Palveluvaaka -kysely on ollut kesästä 2021 asti avoinna ja halukkaiden vastattavissa osoitteessa <https://pamu.samiedu.fi/palvelumuotoilu/palveluvaaka>.

Artikkelissa esittelen Palveluvaaka -mallin ja analysoin Palveluvaaka -kyselyyn tulleita vastauksia. Tavoitteena on selvittää, millä tasolla Palveluvaakaan vastanneiden yritysten palveluliiketoiminta saatujen vastausten perusteella on. Teen vertailuja eteläsavolaisten ja muiden vastaajien välillä. Kyselyyn on kertynyt noin viisikymmentä vastausta neljän vuoden ajalta.

Palveluvaaka -mallissa on kahdeksantoista kysymystä, joiden avulla yritys arvioi palveluliiketoimintansa kuutta eri osa-alueetta. Osa-alueet koskevat palveluliiketoiminnan strategiaa ja kulttuuria, asiakasymmärrystä syventäviä mittareita ja toimintaa sekä palveluliiketoiminnan prosesseja ja työkaluja. Kypsyysmalli on kolmitasoinen. Vastaaja saa arvion yrityksen kokonaistilanteesta, mutta myös tilanteesta jokaisella kuudella osa-alueella. Kehittämissuosituksia vastaaja saa osa-alueittain.

Hieman yli puolet Palveluvaakaan vastanneista on ollut eteläsavolaisia. Eniten vastaajia on ollut yhden hengen yrityksistä ja muista mikroyrityksistä sekä Muu palvelutoiminta, Informaatio ja viestintä sekä Koulutus-toimialoilta. Naisia on ollut vastaajissa hieman enemmän kuin miehiä.

Hieman yli puolet vastaajista on saanut kokonaistulokseksi keskimmäisen tason 2, noin neljäsosa alimman tason 1 ja alle viidesosa ylimmän tason 3. Eteläsavolaiset yritykset ovat olleet yliedustettuina tasolla 1 ja hieman aliedustettuina tasolla 3. Parhaimmaksi vastaajat ovat arvioineet yrityksen tilanteen osa-alueella Strategia, heikoimmaksi osa-alueella Työkalut. Eteläsavolaiset yritykset ovat pärjänneet muita yrityksiä paremmin ainoastaan osa-alueella Strategia. Tämän voi tulkita niin, että eteläsavolaisissa yrityksissä palveluliiketoimintaa arvostetaan ja asiakaskeskeisyyteen sitoudutaan, mutta toiminnassa tämä näkyy heikommin. Toisaalta tähän on saattanut vaikuttaa se, että eteläsavolaisista vastaajista suurempi osa on ollut yksinyrittäjiä kuin muista vastaajista.

Palveluvaaka -malli on kehitetty itsearviointityökaluksi palveluliiketoiminnan kehittämiseen, ja se on tarkoitettu erityisesti pienille yrityksille. Kertyneiden vastausten pohjalta voidaan kartoittaa palveluliiketoiminnan nykytilaa suomalaisissa yrityksissä. Vastauksia on saatu vielä kohdullisen vähän, ja siksi päätelmät ovat alustavia.

Zebra ScaleUp -projekti: Kestävää kasvua PK-yrityksille

Tarja Römer-Paakkanen, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Petra Lindell, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Tämä artikkeli käsittelee Zebra ScaleUp hanketta, joka pyrkii auttamaan missiolähtöisiä yrityksiä, jotka pyrkivät laajentamaan liiketoimintaansa. Missiolähtöiset yritykset, joita kutsutaan Zebra yrityksiksi, ovat usein Deep Tech -yrityksiä, jotka vastaavat akuutteihin kestävyysaasteisiin (esim. kiertotalous) hyödyntäen tekoälyä tai muita teknologisia ratkaisuja (esim. vihreä teknologia, terveysteknologia). Skaalautuvien Zebra-yritysten erityispiirteitä ovat sekä vastuullinen kasvu, että taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen hyödyn tuottaminen. Zebrat ovat vaihtoehto startup-maailmassa tunnetuille Unicorn-yrityksille, jotka tavoittelevat aggressiivisesti kasvua ja sen jälkeen omistajille jättiomaisuutta rahakkaan exitin myötä. Koska kestävyttä ja kannattavuutta voi olla vaikea sovittaa yhteen, Zebra yritysten liiketoiminnan kehittäminen on hidasta ja ne joutuvat usein tekemään vaikeita päätöksiä. Rahoitusta aivan uudenlaisen tuotteen tai toimintamallin pitkäjänteiseen kehittämiseen on vaikea saada. Vaikka kestävät yritykset koetaan tärkeiksi ja ne ovat yhä tärkeämpiä sijoituskohteita, monet sijoittajat odottavat myös niiltä nopeita taloudellisia tuottoja.

Suomi on sitoutunut edistämään kestävä kehityksen tavoitteita (SDG), mutta haasteena on, että vain pieni osa tarvittavasta rahoituksesta voidaan kattaa julkisella kehitysrahoituksella. Zebra yritysten kasvun rahoittajiksi tarvittaisiin ennakkoluulottomia ja rohkeita sijoittajia. Haasteista huolimatta Zebra yrityksistä on olemassa myös menestyksekkäitä esimerkkejä.

Zebra yritykset tarvitsevat kipeästi tukea liittyen kestäväan kehitykseen, liiketoiminnan kehittämiseen, TKI-toimintoihin, pääomaan ja rahoitukseen. Artikkelissa esitelty Zebra ScaleUp -projekti tarjoaa kasvua tavoitteleville Zebra yrityksille räätälöityä apua, vertaisoppimista ja ekosysteemin, joiden avulla ne voivat vahvistaa omaa osaamistaan ja kehittää yritystoimintaansa niin, että ne voivat löytää kiinnostuneita yhteistyökumppaneita ja sijoittajia.

Hankkeen tavoitteena on vahvistaa yhteensä 80 uuden Zebra-yrityksen kasvupotentiaalia kahden pilottivalmennuksen avulla. Nämä yritykset saavat koulutusta ja verkoston oman kasvunsa tukemiseksi. Hankkeeseen valituista yrityksistä 40 parhaiten menestynyttä yritystä valitaan hankkeen toiseen vaiheeseen, jossa järjestetään temaattisia polkuja, jotka sisältävät käynnistystapahtumat, työpajoja, valmennusta ja mentorointia. Näistä 40 yrityksestä valitaan noin 20 jatkamaan hankkeen kolmanteen vaiheeseen, jossa keskitytään yksilölliseen mentorointiin kohti hankkeen aikana asetettuja kasvutavoitteita.

Uusien Zebra-yritysten laajentamiseen luotava liiketoimintamalli ja muut Zebra ScaleUp -hankkeessa luodut työkalut voidaan ottaa käyttöön myös tulevaisuudessa uusien yritysten ohjelmissa muissa korkeakouluissa, koulutusorganisaatioissa, koulutuskeskuksissa ja kouluissa.

Circular economy in creative cities: multidisciplinary collaboration for innovation

Markus Suomi, Humak University of Applied Sciences
Oona Tikkaaja, Humak University of Applied Sciences
Olga Kalchenko, Humak University of Applied Sciences

The transition toward a circular economy (CE) requires innovative, collaborative approaches that integrate diverse stakeholders (businesses from the experience industry, artists, sustainability researchers, students) and disciplines. Creative cities, with their dynamic ecosystems, present an ideal platform for fostering CE innovations. This article explores the implementation of the Creative Circular Cities project of the Interreg Baltic Sea Region Program, which leverages multidisciplinary collaboration to address sustainability challenges. Through incubation events and a structured evaluation framework, the project demonstrates practical methods for fostering innovation and measuring its impact.

Objectives: 1. To develop practical CE innovations through multidisciplinary team-based collaboration. 2. To foster an entrepreneurial mindset in participants by combining creative, scientific, and business expertise. 3. To measure the effectiveness of collaboration and innovation processes using structured assessment tools.

Five idea incubation events are organized from January to April 2025. Outcomes will be evaluated using mainly three structured tools: 1. Participant Baseline Survey: Captures initial expectations and skillsets. 2. Collaboration Tracker: Monitors team dynamics and progress. 3. Innovation Assessment Sheet: Assesses the quality and feasibility of the resulting innovations. The Circular Economy Carnival in May 2025, will showcase the teams' innovation ideas. Expected results include six practical CE solutions addressing urban sustainability challenges and fostering entrepreneurial capabilities among participants. These outcomes will also be analyzed to identify best practices for multidisciplinary innovation.

By providing a replicable model for fostering CE innovation, the project contributes to the growth of future entrepreneurship while addressing critical sustainability issues.